مراحل مختلف هر کاری که می خواهد انجام دهد، همان طور که در گذشته انجام داد.

■ **شکست آذرماه ۹۷ امریکا در شورای امنیت و شکست اخیر این کشور برای تمدید تسلیحاتی ایران، جزو شکست‌های نادر امریکا در این نهاد بین‌المللی است. اشاره کردید که امریکا در استفاده از سازوکار مکانیسم ماشه «انتحاری» عمل کرده است. چرا از این عبارت استفاده کردید؟ آیا چشم‌انداز برای موفقیت امریکا قائل نیستید؟**

هیچ چشم‌انداز موفقیتی برای امریکا نمی بینم. همین حالا که با هم صحبت می کنیم، با توجه به اینکه مکانیسم ماشه ادعایی امریکا، نیازمند طی شدن یک فرآیند یک ماهه است، اما تا امروز از ۱۵ عضو شورای امنیت سازمان ملل، ۱۳ عضو با این مسأله مخالفت کردند. معنی این امر این است که اگر روال صحیح شورای امنیت طی شود، از همین امروز معلوم است که این اتفاق نیز شکستی بدتر از شکست قبل برای امریکا خواهد بود. اما امروز امریکا به تهدید دیگر کشورها متوسل شده است. تاکنون و در گذشته چنین چیزی را شاهد نبودیم که کشوری پیشنهادی به شورای امنیت ارائه بدهد و سپس اعضای شورای امنیت را تهدید کند که اگر با خواست من همراهی نکنید، شما را تحریم کرده یا با شما برخورد می کنیم. این عملاً قانون جنگل است و در دنیای امروز به هیچ وجه نمی توانید با این ادبیات و با این زبان با کشورها صحبت کنید. البته این تهدید امریکا پیشنهادی را مطرح کرده و تا این اندازه روی آن سرمایه‌گذاری کرده و همه دولت و حیثیت خود را به میدان آورده باشد، اما نتیجه آن فقط دورأی مثبت به قطعنامه پیشنهادی امریکا باشد؟ به عبارت دیگر، اگر یک دولتی ضعیف باشد، باید یک یا دو ماه قبل یا در موارد دیگر هم ضعیف بوده باشد، پس چرا این کشور چنین شکست تحقیرآمیزی را در موضوعات دیگر تجربه نکرد؟ براین اساس قبول دارم که دولت امریکا ضعیف شده است و حتی در بسیاری از موارد به سمت انزوا هم رفته است، اما واقعیت این است که این امر ناشی از عملکرد خوب ما بوده است. چنانکه در ارتباط با برجام، اقدامات ما عکس العمل اقدامات امریکا نبود. زیرا امریکا در پی آن بود تا پس از خروج این کشور از برجام، ما نیز از برجام خارج شویم تا در مرحله بعد همه تحریم‌های جهانی علیه جمهوری اسلامی ایران بازگردد. اما ما این کار را نکردیم. حتی زمانی که امریکا به تعهدات خود عمل نکرد و نگذاشت کشورهای اروپایی هم به تعهدات خود عمل کنند، کشورهای اروپایی هم این قدرت را نداشتند تا به رغم فشارهای امریکا بتوانند کارهایی را انجام دهند. در مقابل، جمهوری اسلامی ایران، یک سال با افکار عمومی دنیا، با کشورهای مختلف و هم با خود این کشورها اتمام حجت کرد. این اتمام حجت برای وجهه ایران بسیار مؤثر بود، برای اینکه نشان دهیم اگر شما اروپایی‌ها یا روسیه و چین، در زبان و موضع اعلام می کنید هم به این معنی است که اساساً شرایط برای این کشور یک شرایط عادی نیست. یک علت این عادی نبودن شرایط هم می تواند ناشی از این باشد که از ابتدای دولت ترامپ، نه او و نه بسیاری از همکارانش تجربه کافی را نداشتند و به بسیاری از مسائل دیپلماسی و سیاست آشنا نبودند، هرچند ممکن است درباره اقتصاد یا تجارت چیزهایی می دانستند. انتظار این بود یا این طور به نظر می رسید که بعد از یک یا دو سال، آنان از واقعیت‌های سیاسی جهان یا شکست‌های خود درس‌هایی بگیرند، اما گویا برعکس عمل می شود و هرچه پیش‌تر می روند، شرایطی که از داخل و خارج کشور به این دولت امریکا تحمیل می شود، به گونه‌ای دارد رقم می خورد که دولتمردان فعلی امریکا نمی توانند عقلایی تصمیم بگیرند و عمل کنند.

■ **بسیاری در داخل رأی مخالف چین و روسیه و رأی ممتنع اروپا به تمدید تسلیحاتی ایران را به ضعف دولت امریکا منتسب کردند و مستقیم و غیرمستقیم خواستند بگویند این شکست امریکا ربطی به برجام یا دیپلماسی دولت آقای روحانی ندارد. همسویی دولت‌های اروپایی با چین و روسیه با ایران را ناشی از چه می دانید؟**

من هم با این دوستان هم عقیده‌ام که در ۴ سال گذشته از نظر دیپلماسی و جایگاه و وجهه جهانی، دولت امریکا تضعیف شده تا جایی که نتوانسته است بسیاری از متحدان این کشور را که با آنان تعامل دارند، با خود همراه کند. اما مسأله این است که این دوستان چند مورد دیگر هم نشان بدهند که در همین دولت، امریکا ضعیف شده باشد، یا نداديم، تصمیم می گیریم و عمل می کنیم.

■ **این تهدید خروج از «ان.پی.تی» بود؟**

خود کشورهای دریافت کننده نامه این را می دانند. به همین دلیل و نیز به دلیل هوشیاری مسئولان ما در وزارت خارجه است که چارچوب برجام حفظ شده است و گذشته از همه این‌ها، به همین دلیل است که امروز امریکا شکست می خورد. به عبارت دیگر، شکست امریکا ناشی از دو علت است، یکی هوشمندی ایران و دیگری همین برجام ضعیف شده‌ای است که تا امروز باقی مانده است.

■ **ترامپ همواره ترفندهای رسانه‌ای و تبلیغاتی بسیاری به کار می برد. در همین راستا، برخی برکناری جان بولتون را یک نوع سیگنال برای ایران قلمداد کردند. یا آبان سال گذشته اخبار غیررسمی حکایت از آن داشت که امریکا برای گفت‌وگوهای مستقیم با ایران اعلام آمادگی کرده و برایان هوک را برای این گفت‌وگوها معرفی کرده که به دلیل سابقه و رویکرد آقای هوک، ایران نپذیرفته است. امروز هم که برایان هوک برکنار شده است، ترامپ مدام در تبلیغات خود می گوید در صورت انتخاب مجدد، اگر نه یک هفته، در عرض یک ماه با ایران به توافق می رسم. آیا پشت پرده، با واسطه یا بی‌واسطه، گفت‌وگوهایی میان ایران و امریکا در جریان است؟**

هیچ گفت‌وگویی میان ما و امریکا نیست. شما باید این اظهارنظرهای آقای ترامپ را درباره ایران کنار اظهارنظرهای دیگر داخلی یا خارجی او قرار دهید؛ مانند اظهارنظرهای او درباره اروپا، فرانسه، اظهارنظر درباره آلمان یا حتی صحبت‌های او درباره کرونا. این اظهارات اصلاً هیچ مبنا، پایه و اساسی ندارد که بخواهید پشت صحنه این اظهارات را بررسی کنید. براین اساس، می توانم این طور پاسخ دهم که آقای ترامپ برداشت‌های (شخصی) دارد که براساس آن برداشت‌های خود سخنرانی و صحبت می کند. مردم ما بدانند و مطمئن باشند که هرگاه بخواهیم کاری انجام دهیم از مسیر درست آن حرکت می کنیم.

■ **در شبکه‌های اجتماعی دولت روحانی، دولتی با مصائب و مسائل عدیده خوانده می شود، فقط دو سال فعالیت دولت آقای روحانی بدون تحریم بود، اما علاوه بر ترامپ و تحریم، در سال آخر کرونا هم به این مسائل اضافه شد. امروز خبری از آقای دکتر نوبخت منتشر شد مبنی بر اینکه ما در دوره گذشته تحریم می توانستیم مثلاً در قبال نفت، دارو یا غذا بخریم، اما امروز همین کار را هم نمی توانیم انجام دهیم. با این شرایط، دولت چطور کشور را اداره می کند؟**

دولت با سختی‌های بسیار زیاد مواجه است. همان طور که اشاره کردید صادرات ما با مشکل مواجه شده، نقل و انتقال پول هم به همین ترتیب تا مسأله کرونا که به آنها اضافه شده است، هرچند کرونا فشار زیادی به مردم و دولت وارد کرد، اما می توانم بگویم ما تنها کشوری هستیم که بیماران کرونایی را به صورت رایگان مداوا می کنیم، حتی در کشورهای غربی یا دیگر کشورها، فقط هنگام گرفتن تست از مبتلایان، مبالغی را از آنان می گیرند، چه رسد به اینکه بخواهند آنان را مداوا کنند؛ می توان به این موارد مشکلات دیگری را هم اضافه کرد. سال قبل از آن، نزدیک عید ۲۵ یا ۲۶ استان کشور تا نیمه‌های فروردین، درگیر سیلی بودند که خرابی‌های زیادی به بار آورد. مقابله با سیل و بازسازی خرابی‌های ناشی از آن هزینه زیادی برای کشور داشت. دو سال قبل از آن، زلزله‌ای که در کرمانشاه و کرمان رخ داد که آن هم برای دولت و ملت، هزینه‌هایی داشت.

منظور اینکه دولت بویژه در دوره دوم از ابتدا با چنین مشکلاتی مواجه بود، اگر مشکلات فقط برای کارگزاران دولت باشد، یعنی فشاری متوجه مردم نباشد، با جان و معتقد به حفظ برجام هستید، ما با عمل خود اعلام کردیم که می خواهیم برجام باقی بماند. البته پس از این فرصت یک ساله، ۵ گام اساسی برای کاهش تعهدات برجامی خود برداشتیم البته اعلام کردیم هر زمان که طرف مقابل به همه تعهدات خود بازگردد، ما هم به همه تعهدات خود بازمی گردیم. در مجموع به باور من، این مسأله دو عنصر بسیار مهم داشت؛ نخست نوع اتمام حجت و عملی که دیپلماسی دولت جمهوری اسلامی ایران دنبال کرد، یعنی آنچه دوستان ما در وزارت خارجه، اعم از شخص وزیر، معاونان و سفرای ما در سراسر دنیا دنبال کردند، اتمام حجت خوب و روشنی برای دنیا بود، دوم خود برجام بود. به این معنی که برجام اصولی دارد که اگر این اصول مختل شود، دیگر ارزش ندارد. اگر یادتان باشد، زمانی که گام‌های ما برای کاهش تعهدات برداشته می شد و آنان هم در مقابل تهدید کردند، آقای رئیس جمهوری نامه‌ای به رؤسای ۴+۱ نوشتند و گفتند ما تا زمانی به این تعهدات خود پایبندیم که برجام باشد و شما هم این گونه عمل کنید که اصول برجام حفظ شود، در غیر این صورت، در آنان نامه نوشته بودند که ما چه اقدامی خواهیم کرد.

■ **هنوز این بخش از نامه یعنی همان «وگرنه» مشخص و اعلام نشده است؟**

این بخش چیزی است که نه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی علاقه‌مند است ایران انجام دهد و نه کشورهای غربی. آن موقع (یعنی در صورت خدشه دار شدن اصول برجام) در اختیار خودمان است که هیچ تعهدی به جایی و چیزی

> **ما در این مدت به هیچ وجه کمبود نداشته ایم، هرچند گرانی داشتیم؛ می‌خواهم همین جا عرض کنم که ما این گرانی را می‌فهمیم و می‌دانیم به مردم فشار می آید. به همین دلیل دولت همه تلاش خود را در داخل کشور و نیز از طریق تعامل با کشورهای دیگر به کار بسته است تا بتواند معیشت و زندگی مردم را آسان‌تر کند**